

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

5. Tragicum auaritiæ in se ipsam sæuientis exemplum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

idoneus author Ioannes Nider, à fide dignis hominibus se intellexisse, suoque tempore, Constantiæ accidisse, vt quidam collectis multis nummis argenteis, ipsique partim seruandis, partim dissipandis, rogaret, in commune valetudinarium admitti, atque inter pauperes ali. Impetrauit, ibi, velut Tantalus inter aquas, maluit carere delitijs, quàm diuitijs. Itaque, ne suos nummos cogere tur expendere, pulmentis atque olusculis victitauit, magis nummorum suorum aspectu, quàm ciborum vsu pastus. Postquam satis diu hanc miseram vitam vixit, tandem morbo affictus, mortem sensit in foribus esse, dolensque sibi adhuc pecuniam superesse, qua neque ipse vsus erat, neque alios gaudere volebat, mirabile consilium cepit. Siquidem *de farina auena sibi pulmentum impatientissimè clamabat preparandum. Quod cum factum esset, sedit egrotus solito more solito, in lecto, & loco micarum panis minutatim spargere cepit denarios, quos occultauerat, in pulmentum auenaceum, quasi panem intreret.* Quis non diceret, auri atque argenti sacram esse famem? Ne alijs, quod comparsum erat, relinqueretur, ipse deuorauit, sed non sine diuina Nemese. Nam vbi, arrepto cochleari, auidissimè argenteam offam cepit ori inferre, illicò suffocatus est; vt eadem operâ & peccatum, & poena peccati iungerentur. Quamquam, vt malum multiplicaretur, etiam amentia cum stultitia iuncta fuit, I, auare, *Rape, congera, aufer, posside, relinquendum est.* Condas licet, relinquendum est: deuores licet, relinquendum est, & fortè *hac nocte animam tuam repetunt à te.* Nonnè meritò Dominus talem *stultum* appellauit?

Nemo sapiens scilicet veriùsque ludit Heautontimorumenon, quàm auarus; qui & in aliorum exitium viuunt, & in suum. Quod plus quàm Tragico exemplo docet Antonius Balinghem. E Martia Polonorum gente non nemo fuit, patria Pultouicensis, cui vita militaris placuit. Castra igitur secutus, complures annos, à domo paterna abfuit, seu prædis, seu stipendijs insigniter ditatus. Tandem Sagum rogâ mutare, ac postliminio domum redire statuit, vt acquisita exoneraret, suasque opes cum parentibus communes faceret. Sed quia diuturni temporis absentia magnam in vultu habituque mutationem induxerat, neque noscebat suos redire, neque noscebatur. Iam in conspectu vrbis patriæ erat, cum

Ioan. Nider
lib. 3. cap. 5.
Formicarij,

Martial. l. 2.

Luc. 12. 10.

V.

Anton. Balinghem in
Zoopæd. tit.
Hospitalitas.

1. 111. 1201
 2. 111. 1201
 3. 111. 1201
 4. 111. 1201
 5. 111. 1201
 6. 111. 1201
 7. 111. 1201
 8. 111. 1201
 9. 111. 1201
 10. 111. 1201
 11. 111. 1201
 12. 111. 1201
 13. 111. 1201
 14. 111. 1201
 15. 111. 1201
 16. 111. 1201
 17. 111. 1201
 18. 111. 1201
 19. 111. 1201
 20. 111. 1201
 21. 111. 1201
 22. 111. 1201
 23. 111. 1201
 24. 111. 1201
 25. 111. 1201
 26. 111. 1201
 27. 111. 1201
 28. 111. 1201
 29. 111. 1201
 30. 111. 1201
 31. 111. 1201
 32. 111. 1201
 33. 111. 1201
 34. 111. 1201
 35. 111. 1201
 36. 111. 1201
 37. 111. 1201
 38. 111. 1201
 39. 111. 1201
 40. 111. 1201
 41. 111. 1201
 42. 111. 1201
 43. 111. 1201
 44. 111. 1201
 45. 111. 1201
 46. 111. 1201
 47. 111. 1201
 48. 111. 1201
 49. 111. 1201
 50. 111. 1201
 51. 111. 1201
 52. 111. 1201
 53. 111. 1201
 54. 111. 1201
 55. 111. 1201
 56. 111. 1201
 57. 111. 1201
 58. 111. 1201
 59. 111. 1201
 60. 111. 1201
 61. 111. 1201
 62. 111. 1201
 63. 111. 1201
 64. 111. 1201
 65. 111. 1201
 66. 111. 1201
 67. 111. 1201
 68. 111. 1201
 69. 111. 1201
 70. 111. 1201
 71. 111. 1201
 72. 111. 1201
 73. 111. 1201
 74. 111. 1201
 75. 111. 1201
 76. 111. 1201
 77. 111. 1201
 78. 111. 1201
 79. 111. 1201
 80. 111. 1201
 81. 111. 1201
 82. 111. 1201
 83. 111. 1201
 84. 111. 1201
 85. 111. 1201
 86. 111. 1201
 87. 111. 1201
 88. 111. 1201
 89. 111. 1201
 90. 111. 1201
 91. 111. 1201
 92. 111. 1201
 93. 111. 1201
 94. 111. 1201
 95. 111. 1201
 96. 111. 1201
 97. 111. 1201
 98. 111. 1201
 99. 111. 1201
 100. 111. 1201

obuiam habuit mulierem ignotam, ex negotio in rus egressam,
 quam, data acceptaque salute, interrogauit: An tales, & tales
 (& nominauit suos parentes descripsitque) adhuc in uiuis essent,
 si fortè eos nouisset? Respondit mulier; Et Noui, quia illorum
 sum filia, & superstites sunt, recteque valent. Ad quod uerbum
 latitia plenus miles: Quod bene uertas, ait, Et ego illorum sum
 filius, ac proinde tuus frater. Cùm in ambiguo stare illa, & in-
 tonsum illum quasi dubitans curiosiore aspectu consideraret, miles
 ex equo defiliens, renudato paulisper brachio, En, inquit, ut me
 fratrem tuum esse credas, signum mihi à natura & matre impres-
 sum, domesticisq; dudum familiare. Agnito signo, soror præ gau-
 dio exiit, fratrique, ambabus manibus in collum inieclis, faustum
 reditū gratulatur; quem multis quæstionibus fatigatum, & longo
 sermone detentum, tandem bonis auibus porro pergere iubet ad
 parentes, qui illum nihilo magis essent agnituri; dum, peracto ipsa
 foris negotio, postera luce, eo esset, sicut maioris, ita & jucundio-
 re otio fruitura. Ita in diuersum uiam prosequuntur, illa ad pa-
 gum, ille ad urbem. Vti prædixerat soror, ita euenit. Nam ubi
 domum redijt miles, neque à patre fuit, neque à matre agnitus.
 Hospitium nihilominus petijt; neque negatum est, quamuis pere-
 grino, erat quippe hospitium publicum. Et libuit militi, ad au-
 gendum crastinum gaudium, sub peregrini nomine latere. Iubet
 tamen parari coenam lautiozem, ad quam utrumque parentem in-
 uitat. Edunt splendide, bibunt largiter, uiuunt iucunde, dum fi-
 lius lætatur se esse apud genitores, & genitores nesciunt à quo ho-
 spite tam lautè liberaliterque tractentur. Ibat jam comessatio
 in seram noctem, & militis itinere uinoque fatigati oculi conui-
 nebant in somnum. Remouetur mensa, surgitur, secundum coe-
 nam, antè, quàm miles in lectum se proijcit, sarcinulam profert,
 quam admodum grauem, ignotus adhuc parentibus diligenter as-
 seruandam tradit, existimans tandem spoliū suum in bonas ma-
 nus uenisse custodiendum. Ita securè cubitum concedit. Huc us-
 que omnia læta. Nunc de socco ad cothurnum transit narratio, &
 ostendit, quàm uerum sit illud S. Cypriani dictum: *Usque ad mor-
 tem domini amor lucri se ingerit.* Filio autem dormiente, primas egit
 curiositas. Nam sarcinulam è pondere assimantes aperiuunt scor-
 fim

sim parentes, visuri, quantum ea auri, quantum argenti contine-
 rer. Reperiunt aurum esse, quidquid intus est. Heu quàm facile
 vitium vnum alteri viam aperit! Praeit curiositas; comitatur cu-
 piditas; sequitur crudelitas. Vident auri summam esse grandem,
 atque auaritia caeci, non vident suam futuram, nisi impotenter
 appensis. Vt itaq; depositum non repereretur, hospitem negare
 statuunt, cum quo paulò prius hilariter erant epulati. Multa hinc
 sese offerunt consideranda. Nam & pecuniarum amatores hinc
 discere possunt, quid ament, & an non verum sit, quod vulgò di-
 citur, *Hossem secum ferre, qui pecuniam secum ferant.* Deinde qua-
 le bonum sit, quod plus secum detrimenti affert, quàm lucri. Tum
 quàm fluxum sit bonum, quod multis annis, & magnis curis ac-
 quisitum, vna nocte perditur. Denique quàm suspectum debeat
 esse bonum, cum quo saepe vita, saepe etiam ipsa anima amittitur.
 Certè huius boni possessores quos insidiatores non alluciant, si pa-
 ternas manus armant in eadem filiorum? Dormiebat iam so-
 manum suum filius diuitiarum, cum in exitium eius consularunt
 progenitores. Mulier viro audacior; & imbecillior sexus fortior
 in impij facinoris crudelitatem, cultro manum armat, & intrepida
 mater intrat in cubile, filiumq; iam diu numquam suauis sopi-
 tum, parricidalis ferro contrucidat. I nunc miles, hoste tot an-
 nis superior; hæc militiae tuæ coronis est, isti spoliatorum tuorum
 sunt triumphus, muliebri, immo materna tandem dextera cecidisti.
 Vitam inter tot enses inq; tot prælijs seruata aurum prodidit.
 Adhuc viueres, si ex bello nihil attulisses; tantò securior, quantò
 pauperior. Nunc pecuniam non sine sanguine partam, non sine
 sanguine atque vita amisisti. Corpus adhuc in sanguine suo pal-
 pitans de lecto detrahitur, effossaque humo clam sepelitur, ab ij-
 dem mundo sublaturum, qui id mundo viuum dederunt. Triumphat
 Plute, triumphat Pluto, ob aurum, hominem obruncarunt ijdem,
 qui genuerunt. Quamquam hominem sibi incognitum adhuc, vt,
 postquam cognoscerent, acerbis lamentarentur. His enim in
 hunc modum perpetratis, nocte omnia regente, quàm primùm
 sol diem reuexit, criminis quoq; detecta est magnitudo. Vix enim
 lucem claram expectare potuit absens soror, eum, adhuc rubente
 celo, ad urbem aduolauit, fratris alloquendi desiderio tota
 flagrans.

flagrans. Pulsat ianuam, aperitur. Prima vox fuit, *Et ubinam est frater?* Mirantur genitores quæstionis nouitatem. Instat illa: *negant illi, nescij, quid sibi puella velit.* Rogat denuò filia, *ubi frater?* neq; enim rem sibi iam notam certamq; vel negandam, vel vltro, per iocum dissimulandam. Aiunt illam deliria loqui, nihil enim sibi de fratre constare. Enimuerò, ait, fratrem meum adesse scio, qui mihi heri, tali hora, tali loco, tali habitu oris & vestis, tali denique statura, in campis obuiam factus est. Fateor, multùm mutatus ab illo, qui à nobis discessit, nec mihi quidem amplius agnoscendus, nisi sese natalitio brachij signo ostenso prodidisset, dixissetq; rectà ad parentes diuersurum. Dixisses fulmine caelesti percussos, ita ad hunc filia sermonem expalluerunt obstupueruntq; miserandi parentes. Facti enim conscientia exhorrescentes capillos de capite euulserunt, sibiq; ipsis, ob immane parricidium, intolerabiles visi, inconsolabilibus lamentis, domum, urbem, caelum impleverunt, optantes nullum vniquã aurum, in mundo extitisse. Et quamuis iudicis poenam meruissent, ipsi tamen intemperijs agitati, carnificem prauenerunt, vindicesque manus in se conuertunt. Tota itaque ea die pater, in tristitia, inedia, ac desperatione transacta, nocte proxima, urbem solus absque arbitro egressus, è publico se ciuitatis patibulo suspendit, vt è sublimi loco altius ad Tartara descenderet; mater autem eodem, quo pridie filij fauces iugulauerat, cultro etiam suum guttur dissecuit; filia, inter tria cadauera, aurum, cupiditatem, & diuitias detestante. Ac ne historia hæc vim vetustate perdat, contigit ea nostro sæculo, anno scilicet 1618. die 15. Maij. In qua Mundus videt auri vim, qua non solum, spe adeundæ hereditatis, filij rapiuntur ad necandos parentes, sed ipsi quoque parentes præcipitantur, vt natos suos è viujs auferant, quibus vitam dederunt. O mater crudelis, & senior Medea! ò noua Progne, quæ, Deo vindicante, Ityn ipsa suum concidit! & prolem, quam vtero texerat, nunc ingesta terra occultauit, ignara quid faceret. Adeò cæcos & amentes facit aurum; adeò scit, adeò furit.

Quid. lib. 6.
Metam.

VI.
S. Chryl. tom.
9. homil.
Cum Sarta-
rians,

Diuine Chrysostronus ait: *Fugitiue diuitie sunt, ab hoc in illum transientes, atq; utinam transissent solum, non etiam occidissent: nam præterquam quod deserunt, etiam gladio tradunt, & in barathrum pertrahunt.*